

Název programu: Kulturní rozmanitost – jak žijí Vietnamci

Autor: MgA. Sevdalina Kovářová. Odborný konzultant: Nguyet Ha Nguyenová. Fotografie: Spolek Zaedno, volná díla. Ilustrace: MgA. Sevdalina Kovářová.

Materiál byl vytvořen v roce 2018 za finanční podpory MHMP jako součást projektu Kamarádi. Použité zdroje: časopis Kamarádi, Wikipedie.

Anotace programu: V první části programu se děti seznámí se životem lidí jiných sociokulturních skupin formou zajímavé přednášky či formou otázek a odpovědí. Druhá část programu je interaktivní a má charakter kreativního workshopu, který vychází z tradic a kultury dané země.

INSPIRACE LUNARNÍ NOVÝ ROK

Kreativní vzdělávací program

Kulturní rozmanitost – jak žijí Vietnamci

Délka programu: 90 min.

Doporučený věk žáků: 1. a 2. stupeň ZŠ.

Vzdělávací oblasti: člověk a jeho svět, člověk a společnost, umění a kultura.

Průřezové téma: multikulturní výchova.

Cíle: seznámení s Vietnamem a s kulturou Vietnamců žijících v ČR. Učit žáky respektovat zvláštnosti různých etnik. Rozvíjet jejich manuální zručnost a estetické cítění.

Teoretická část: 40 min.

Krátké seznámení s vietnamskou menšinou: můžete použít pracovní listy nebo on-line kvíz na www.kamaradi.eu přes elektronickou tabuli.

Předčítání/poslech bajky ve vietnamštině: můžete použít nahrávky od rodilých mluvčích na www.kamaradi.eu. Seznámení s vietnamským jazykem a abecedou.

Seznámení s tradičními vietnamskými svátky.

Praktická část: 40 min.

Dílna: výroba papírového draka.

Pomůcky na dílnu: starší žáci – krepový papír, drát, nůžky, kleště, barvy, štětce.

Mladší žáci – barevné ubrousky, čtvrtka A4, lepidlo, fixy, nůžky.

Závěrečné zhodnocení: 10 min.

Můžete teoretickou část shrnout. Pak žáci udělají improvizovanou výstavu svých výtvorů a podělí se o své zážitky – co se jim líbilo, co bylo náročné, co už věděli.

Materiály ke stažení na www.kamaradi.eu

(sekce Ke stažení > Kreativní vzdělávací programy):

- Metodický list
- Pracovní listy
- Fotonávody a videonávody k dílnám
- On-line kvízy „Poznejme Vietnamce“ a „Zajímavá fakta o Vietnamu“
- Nahrávka pověsti, namluvená rodilým mluvčím

Správné odpovědi kvízu z pracovního listu č. 2:

1. ne
2. ne
3. ano
4. ne
5. ne
6. ano
7. ano
8. ne
9. ano
10. ne
11. ne
12. ano
13. ano
14. ano
15. ne
16. ano
17. ano

Správné odpovědi kvízu z dílny č. 5:

1. ano
2. ne
3. ano
4. ano
5. ne
6. ne
7. ne

V roce 2018 realizuje spolek Zaedno ve spolupráci s Domem národnostních menšin v Praze projekt zaměřený na děti z pražských škol. Jeho hlavním cílem je rozvoj poznání mezi cizinci, národnostními menšinami a majoritní společností. Programy projektu lehkou a hravou formou seznamují s tematikou multikulturní společnosti a kulturní a jazykové rozmanitosti. Používáme materiály a hry vymyšlené a vyrobené na míru – pexeso, bingo, pracovní listy atd. Více na www.kamaradi.eu.

VIETNAM V KOSTCE

Vietnam je stát v jihovýchodní Asii, hlavním městem je Hanoj. Pro Vietnam jsou charakteristická nekonečná rýžová pole a stále zelené tropické lesy. Zemi často ohrožují tajfuny. Vietnam je někdejší francouzskou kolonií a vyhlásil nezávislost v roce 1945. Proto se vietnamština píše latinkou. Podobně jako má čeština háčky a čárky, využívá vietnamština u písmen různá znaménka. Česká republika je již řadu let novým domovem pro tisíce Vietnamců. Velký příliv nastal na konci sedmdesátých a osmdesátých let 20. století, kdy k nám přijížděli učňové, dělníci, studenti a praktikanti. Dnes se 90 % Vietnamců žijících u nás živí nějakou formou obchodu. V roce 2012 činil počet Vietnamců pobývajících v ČR asi 57 000 osob. Vietnamci jedí rýži nejvíce ze všech národů na světě. Vietnam je druhým největším vývozcem rýže po Thajsku. Také je druhým největším vývozcem kávy po Brazílii. Duchy zemřelých předků uctívají Vietnamci v každém domě před rodinnými oltáři, které bývají vyzdobeny fotografiemi, pálí se na nich vonné tyčinky. Jako oběť se přináší ovoce, maso či peníze. Základní surovinou ve vietnamské kuchyni je samozřejmě rýže a dále různé druhy nudlí z rýžové mouky. Vietnamci používají hodně zeleniny, masa ale mnohem méně. Pro mnoho vietnamských rodin je maso potravinou, která se jí pouze výjimečně. Vietnamci dostávají na stůl prázdné misky, do kterých si nabírají ze společných nádob. Vše, i polévku, jedí hůlkami (vývar se nakonec vypije). Říká se, že Vietnamci jedí vše, co má čtyři nohy, mimo stůl a židli, vše, co má křídla, mimo letadel, a vše, co plave ve vodě, mimo ponorek. Dokonce jedí i to, co nemá nohy ani křídla, a to hady! Ve Vietnamu jsou dikobrazí, želví, psí nebo hadí farmy normální tak jako v Evropě prasečí či kuřecí.

Tanečnice s vějíři

Rolníci s tradičními klobouky

1 Přečtěte si nebo si povídejte o Vietnamu a Vietnamcích.

2 Zakroužkujte v kvízu správná tvrzení.

1. Vietnam je stát v jihovýchodní Evropě. *ano ne*
2. Hlavním městem je Peking. *ano ne*
3. Jsou zde stále zelené tropické lesy a rýžová pole. *ano ne*
4. Vietnam nikdy neohrožují tajfuny. *ano ne*
5. Vietnamština se píše čínskými znaky. *ano ne*
6. Česká republika je domovem pro tisíce Vietnamců. *ano ne*
7. Vietnamci v ČR se živí většinou obchodováním. *ano ne*
8. Vietnamci jedí brambory nejvíce ze všech na světě. *ano ne*
9. Ve vietnamském domě najdeme rodinný oltář. *ano ne*
10. Na oltářích pálí Vietnamci svíčky jako v kostele. *ano ne*
11. Vietnamci používají při vaření málo zeleniny. *ano ne*
12. Vietnamci dostávají na stůl prázdné misky. *ano ne*
13. Vietnamci jedí polévku hůlkami. *ano ne*
14. Ve Vietnamu jsou dikobrazí, želví nebo psí farmy. *ano ne*
15. Vietnamci hady nejedí – to se přece nedá. *ano ne*
16. Maso jí Vietnamci pouze výjimečně. *ano ne*
17. V ČR žije více než 50 000 Vietnamců. *ano ne*

Vietnam na mapě

Vietnamský program

Sự tích bánh chưng, bánh giầy

Ngày xưa ngày xưa vào đời vua Hùng thứ 6, nhà vua có nhiều con nhưng muốn truyền ngôi lại cho người con nào xứng đáng nhất. Vua triệu các con về tụ họp ngày lễ xuân để chọn người kế ngôi.

Do muốn lấy lòng vua cha nên các hoàng tử cho người lên rừng xuống biển tìm kiếm vàng bạc châu báu, của ngon vật lạ để đem về làm quà. Trong số các hoàng tử có Lang Liêu làm nghề nông, hiền lành chân thực, không có nhiều người hầu kẻ hạ. Sắp đến ngày lễ xuân, hoàng tử chưa có quà gì cho vua cha nên rất băn khoăn lo lắng. Đến một đêm nọ, hoàng tử nằm mơ thấy có vị thần hiện lên bảo rằng: „Cái quý giá nhất ở chính trong ta, con không phải đi đâu xa để tìm kiếm cả“ ... (úryvek pověsti)

O rýžových koláčích

Bylo, nebylo, v dávné době vládl král Hung šestý. Měl hodně synů, ale přál si, aby trůn byl předán tomu, který si to nejvíce zaslouží. I svolal všechny syny a slíbil, že na novoroční slavnosti vybere svého následníka.

Princové chtěli získat královu přízeň, proto mnozí poslali své poddané hledat zlato a stříbro, které by mohli králi darovat. Mezi ně však nepatřil Lang Lieu, hodný a poctivý princ, jenž se živil farmařením. Slavnost se blížila, ale Lang Lieu neměl dar, což ho trápilo. Jednou v noci se mu zdál sen. Zjevil se mu moudrý

3

PRACOVNÍ LIST

stařec a řekl: „Synku, proč hledat něco daleko, když to nejvzácnější najdeš v sobě?“

Ráno o tom vyprávěl princ své manželce. Poznali, že to nejvzácnější, co mohli králi-otci darovat, je právě jejich láska a úcta. Proto mu chtěli něco vlastnoručně vyrobit.

Udělali dva druhy koláčů. Jedny čtvercové a druhé kulatého tvaru. Čtvercové koláče, zvané Banh Chung, měly symbolizovat Zemi, byly obalené v zeleném listu Dong. Kruhové koláče, Banh Giay, symbolizující nebe, byly z rýže, celé bílé a beze skvrny. Oba druhy koláčů byly vytvořeny pracně a poctivě.

Začala slavnost. Manželé Lang Lieu přinesli králi koláče. Zpočátku se jim všichni vysmívali, že ostatní měli samé drahé a vzácné dary, zatímco oni přinesli jen obyčejné koláče z vesnice. Až když ochutnali, zjistili, jak byly ty koláče výjimečné. Král prohlásil tento dar za nejvzácnější. A tak se stal Lang Lieu králem.

Už tisíce let jsou tyto rýžové koláče nepostradatelným tradičním vietnamským jídlem při vítání nového lunárního roku. ■

VIETNAMSKÝ NOVÝ ROK

Vietnamci slaví Nový rok podle lunárního kalendáře, svátek se nazývá Têt. Podle našeho (slunečního) kalendáře připadá datum svátku na termín mezi 21. lednem až 21. únorem. Têt patří mezi nejdůležitější svátky v roce a mnoho Vietnamců z různých koutů světa se vrací domů, aby ho oslavili. Pár dní před Têt se dělají tradiční jídla, jako jsou slané koláč Banh Chung, který se připravuje z lepkavé rýže, plní se fazolemi, vepřovým masem. To vše se zabalí do zelených listů dong a zpevní se bambusovými třískami. Další novoroční

koláč je Banh Giay. Ten je kulatý a celý bílý. Přípravuje se z jemně rozmělněné rýže. Ozdobují se rozkvetlé stromky nebo větve broskvoní, připravují se červené obálky s penězi, které se dávají starým lidem a dětem. Před půlnocí na Nový rok musejí být všichni doma. Příbuzní a přátelé se navštěvují až další dny.

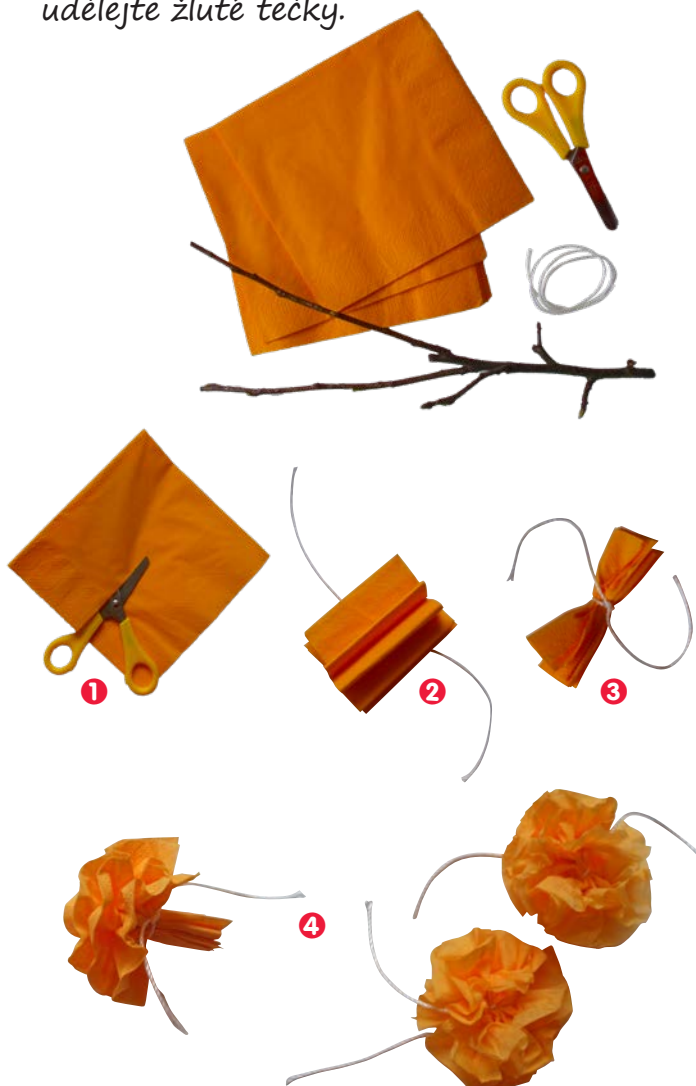
Na Nový rok si Vietnamci ozdobují domy stromečky či větvičkami. Nenechte se však mýlit, nejsou to ani borovice ani smrčky, ale jsou to rozkvetlé broskvoně nebo meruňky. Jiný kraj, jiný mrav, hlavně jiné podnebí!

↓ ROZKVELÉ VĚTVIČKY STARŠÍ ŽÁCI

Potřebujete: • černou tuš • vodovky a tempery • štětce • čtvrtku • pastelky.

Jak na to: ① Čtvrtku nabarvte do modrých a zelených tónů. Použijte vodové barvy. Ať jsou barvy průsvitné – nechte je roztékat, dělejte cákance či vzory.

② Tuší, kterou zředíte předem vodou, vytvořte silnou čáru. ③ Ještě dokud je tuš mokrá, pořádně na ni foukněte (pozor na oblečení). Papír otáčejte a foukejte, dokud nedostanete tvar, který připomíná suchou větev. ④ Je čas, aby větvička rozkvetla. Na vytvoření květů potřebujete starou pastelku a růžovou temperu. Použijte kulatý konec pastelky jako razítko. Namáčejte do tempery a tiskněte kolečka, aby vznikly květy. ⑤ Doprostřed květů udělejte žluté tečky.

↓ ROZKVELÉ VĚTVIČKY MLADŠÍ ŽÁCI

Potřebujete: • barevné vícevrstvé ubrousky • provázek • nůžky • větvičky.

Jak na to: ① Ubrousek rozpulte. ② Udělejte z něho úzkou harmoniku.

③ Převažte harmoniku uprostřed provázkem. ④ Oddělte jednotlivé vrstvy ubrousku tak, aby vznikla rozčepýřená koulička – to je náš květ.

⑤ Hotové květy přivažte na větvičku.

„Rozkvetlé“ větvičky můžete naaranžovat do vázy.

Nový rok ve Vietnamu lidé bujaře oslavují i na ulicích. Všude se tančí za doprovodu bubnování, velkého hluku a ohňostrojí. Velice oblíbené jsou dračí tance.

↓ LOUTKA DRAKA

Potřebujete: • nůžky • lepicí pásku či lepidlo • 2 špejle či tyčky • tenký barevný papír • silný barevný papír • barvy či fixy • flitry.

Jak na to: ① Vystříhnete hlavu a ocas draka. ② Fixou obtáhněte obrysy, obarvte draka a přilepte flitry. ③ Ze dvou různobarevných dlouhých pruhů tvrdšího papíru složte tělo draka. Šířka pruhů má být stejná jako šířka krku a ocasu, aby pak pasovaly a přilepte k sobě. ④ Zezadu pod nohama pevně přilepte špejle. ⑤ Ze slabšího papíru nastříhejte různobarevné proužky a nalepte ze zadu.

TIP: Aby drak ožil, chytněte špejle do rukou a pak ruce přibližujte a vzdalujte. Zkuste i stínové divadlo – drak bude ještě efektnější.

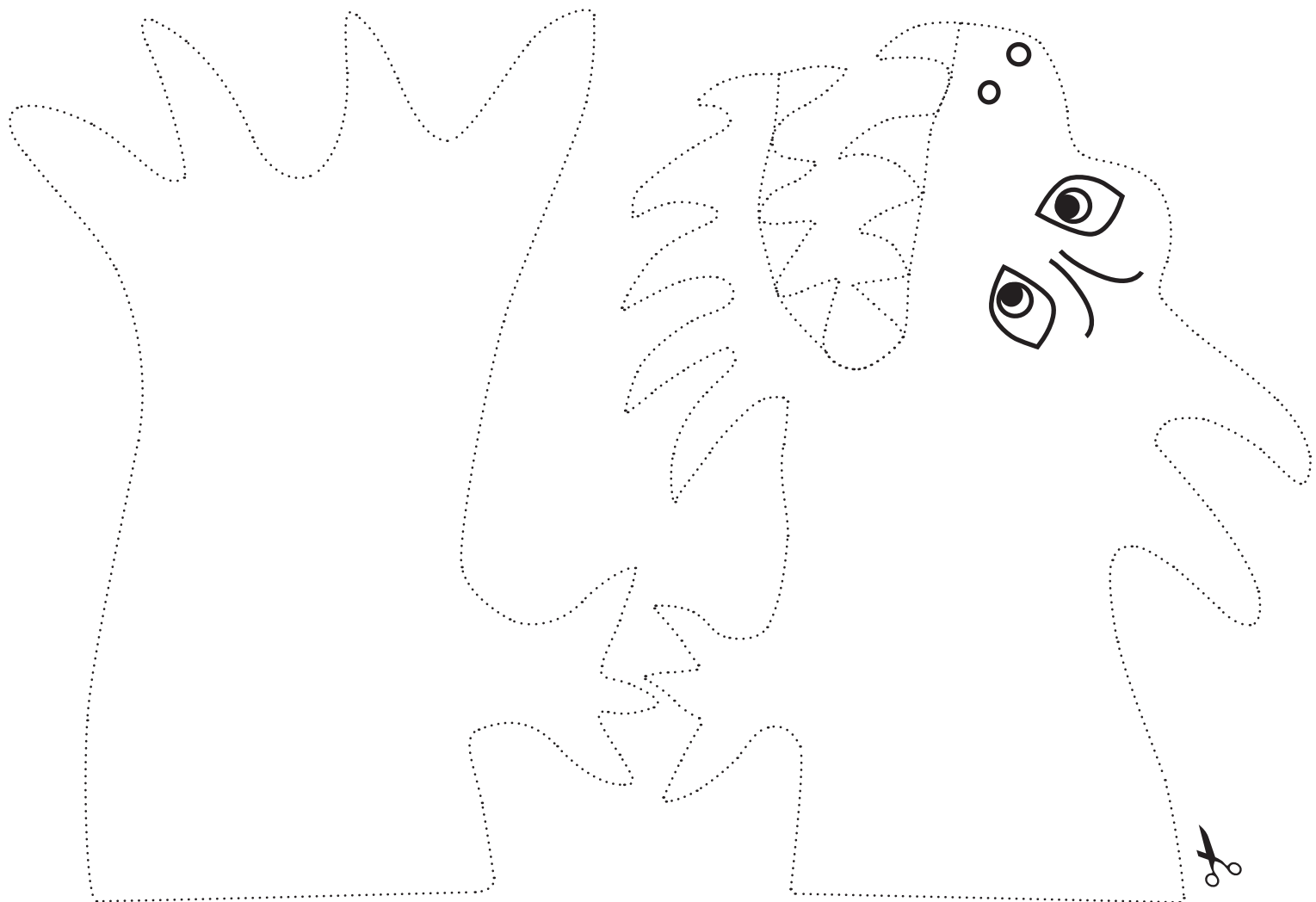
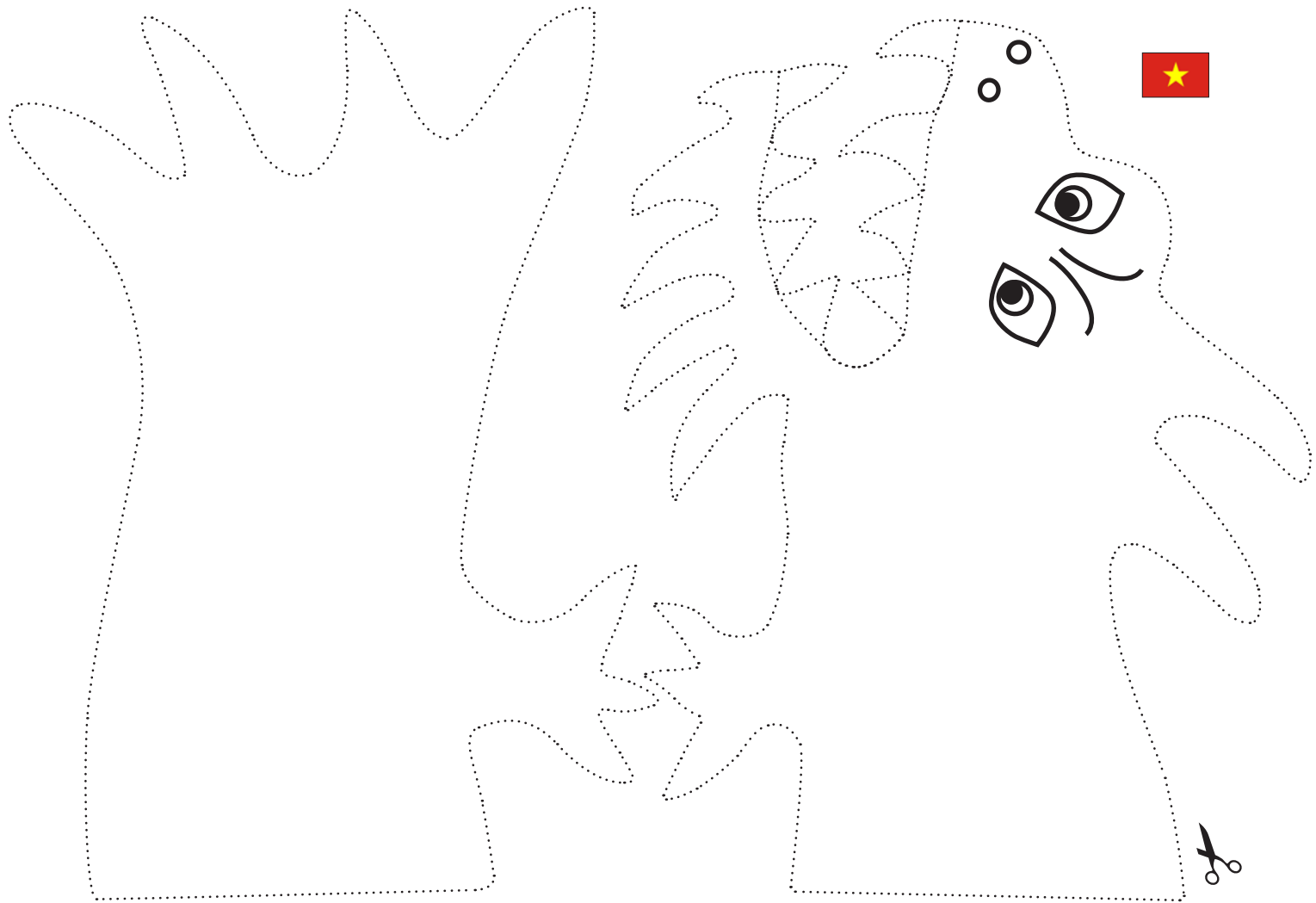
DRAČÍ TANEC

Dračí tanec stejně jako lví tanec bývá k vidění při různých asijských oslavách, nejčastěji při oslavách Nového roku. Věří se, že draci přinášejí

lidem štěstí, protože jsou silní, důstojní a moudří. Tanec provádí zkušený tým, jehož úkolem je přivést nehybné tělo k životu. Dračí tělo je dlouhé a hadovité. Je přiděláno na tyčích. Na jednom konci je připevněna hlava a na druhém ocas. Draci mají délku kolem 25 až 35 metrů – čím delší drak je, tím více štěstí přinese.

① Zakroužkujte správná tvrzení.

1. Draci přinášejí štěstí. *ano ne*
2. Drak je hloupý, proto ho lidé uctívají. *ano ne*
3. Tělo draka je přiděláno na tyčích. *ano ne*
4. Při tomto tanci potřebujete zkušenost. *ano ne*
5. Draci mají délku kolem 5 metrů. *ano ne*
6. Draci mají více hlav. *ano ne*
7. V Asii stále draci žijí. *ano ne*

Vytiskněte na tvrdý papír nebo vytiskněte na obyčejný papír a podlepte kartonem.